יום ג׳ פרשת תצוה תשפ"ג

# אסתר רבה

## פרשה א

Optional

**א** [א, א] "וַיְהִי בִּימֵי °", אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה: [א]שֶׁהִשְׁחִיר פְּנֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל כְּשׁוּלֵי קְדֵירָה, וְרַבִּי בֶּרֶכְיָה אָמַר: שֶׁהִכְחִישׁ רֹאשָׁן שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּצוֹם וְתַעֲנִיּוֹת, רַבִּי לֵוִי אָמַר: שֶׁהִשְׁקָה אוֹתָן רוֹשׁ וְלַעֲנָה, וְרַבִּי יוּדָא בְּרַבִּי סִימוֹן אָמַר: שֶׁבִּקֵּשׁ לְקַעֲקֵעַ בֵּיצָתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְרַבִּי תַּחֲלִיפָא בַּר בַּר חָנָה אָמַר: שֶׁהָיָה אָחִיו שֶׁל רֹאשׁ אָחִיו שֶׁל נְבוּכַדְנֶצַּר, וְכִי אָחִיו הָיָה, וַהֲלֹא זֶה כַּשְׂדִּי וְזֶה מָדִי, אֶלָּא זֶה בִּיטֵּל מְלֶאכֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְזֶה הֶחֱרִיבוֹ, לְפִיכָךְ הִשְׁוָה אוֹתָם הַכָּתוּב כְּאֶחָד, הָדָא הוּא דִכְתִיב (משלי יח, ט) "גַּם מִתְרַפֶּה בִמְלַאכְתּוֹ אָח הוּא לְבַעַל מַשְׁחִית", "גַּם מִתְרַפֶּה בִמְלַאכְתּוֹ" זֶה אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ שֶׁבִּיטֵּל מְלֶאכֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, "אָח הוּא לְבַעַל מַשְׁחִית" זֶה נְבוּכַדְנֶצַּר שֶׁהִשְׁחִית בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. דָּבָר אַחֵר, "אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ", רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי נְחֶמְיָה, חַד אָמַר "אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ" שֶׁהָרַג אִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי אוֹהֲבוֹ, "הוּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ" שֶׁהָרַג אוֹהֲבוֹ מִפְּנֵי אִשְׁתּוֹ, וְרַבִּי נְחֶמְיָה אָמַר אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ שֶׁבִּטֵּל מְלֶאכֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, "הוּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ" שֶׁגָּזַר עָלָיו שֶׁיִּבָּנֶה, וְכִי הוּא גָּזַר וַהֲלֹא כּוֹרֶשׁ גָּזַר, אֶלָּא כְּתִיב (עזרא ו, ג) "בִּשְׁנַת חֲדָה לְכוֹרֶשׁ מַלְכָּא", בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִכְנְסוּ כָּל סַנְקְלִיטִין שֶׁלּוֹ אֶצְלוֹ, אָמְרוּ לוֹ: אָבִיךְ גָּזַר עָלָיו שֶׁלֹּא יִבָּנֶה וְאַתְּ גּוֹזֵר עָלָיו שֶׁיִּבָּנֶה, וְכִי יֵשׁ מֶלֶךְ מְבַטֵּל גְּזֵירַת מֶלֶךְ, אָמַר לָהֶם: הָבִיאוּ לִי קִינָּסִין הַנֶּעְתָּקִין, מִיַּד הֵבִיאוּ לוֹ, הָדָא הוּא דִכְתִיב (שם פסוק ב) "וְהִשְׁתְּכַח בְּאַחְמְתָא בְּבִירְתָא",

מַה כְּתִיב בֵּיהּ, (שם ד, כא) "כְּעַן שִׂימוּ טְעֵם לְבַטָּלָא", אָמַר לָהֶם: וּמִי כְתִיב "לְעוֹלָם", לָא כְתִיב אֶלָּא (שם) "עַד מִנִּי טַעְמָא יִתְּשָׂם", מַאן אָמַר לִי שֶׁאִילּוּ הָיָה אַבָּא קַיָּים לֹא הָיָה °נִבְנֶה, לְפִיכָךְ הוּא כּוֹלְלוֹ עִם הַנְּבִיאִים הָדָא הוּא דִכְתִיב (שם ו, יד) "וְשָׂבֵי יְהוּדָיֵא בָּנַיִן וּמַצְלְחִין וְגוֹ'":

Start here

### חידושי הרד"ל

ופירש אף על פי שארתחשסתא כתב לבטל. בכל זאת מפני שלא ביטל לגמרי רק כתב עד מני יתשם טעם. [ובזה נתן מקום אחר כך לבנו לדריוש לומר אלו היה אבא קיים היה בונה אותו] לכן העלה עליו הכתוב כאלו גם הוא טה לבנותו וכוללו עם הנביאים. [ונכון יותר לגרוס עם הכשרים ור"ל עם כורש ודריוש] וזה שאמר עליו כאן הוא אחשורוש שגזר עליו שיבנה כדמפורש (פרק ו) שבעת כתיבת הגזרה נמלך וכתב עד מני יתשם טעם (ומפני שהוא לא שם הטעם הזה בעצמו. רק ניתן מקום לבנו דריוש כנ"ל. לכן נכתב באחרונה אחר בנו דריוש:

until here